

DOI: <https://doi.org/10.32589/2311-0821.2.2019.192450>

УДК 811.111:81'4.81'06'38:821.111

РЕАЛІЗАЦІЯ БІБЛІЙНИХ ОБРАЗІВ-СИМВОЛІВ У РЕПРЕЗЕНТАТИВНИХ І ДИРЕКТИВНИХ МОВЛЕННЄВИХ АКТАХ (на матеріалі містичних трилерів Френка Перетті)

ХАБОТНЯКОВА П. С.

кандидат філологічних наук

Київський національний лінгвістичний університет

pkhabotniakova@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0003-3653-8753>

У статті розглянуто специфіку реалізації біблійних образів-символів у репрезентативних і директивних мовленнєвих актах у містичних трилерах американського письменника епохи постмодернізму Френка Перетті, світогляд якого ґрунтується на протестантизмі. Для визначення шляхів актомовленнєвої реалізації біблійних образів-символів у містичних трилерах Френка Перетті в роботі застосовано такі методи когнітивної прагматики, як контент-аналіз, конверсаційний аналіз та функційно-прагматичний аналіз. З'ясовано, що репрезентативні мовленнєві акти представлено в досліджуваних текстах репрезентативними поясненнями, міркуваннями, констатаціями та визнаннями; директивні мовленнєві акти – директивами спонукання, заклику, пропонування, благання, наказування та запрошення.

Ключові слова: біблійні образи-символи, директивний мовленнєвий акт, репрезентативний мовленнєвий акт, когнітивна прагматика, містичний трилер.

REALIZATION OF BIBLICAL IMAGES-SYMBOLS IN REPRESENTATIVE AND DIRECTIVE SPEECH ACTS (in Frank Peretti's mystical thrillers)

KHABOTNIAKOVA Polina Serhiivna

Candidate of Science (Philology)

Kyiv National Linguistic University

pkhabotniakova@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0003-3653-8753>

Introduction. The article focuses on the specificity of the realization of biblical images-symbols in representative and directive speech acts in the mystical thrillers by Frank Peretti, the American postmodernism writer, whose worldview is based on Protestantism (Christianity).

Purpose. The paper aims to determine the ways of realization and functioning of biblical images-symbols in representative and directive speech acts.

Methods. The methodology of cognitive pragmatics, methods of content analysis, conversion analysis, and functional-pragmatic analysis, gave an opportunity to study the speech acts implemented in analyzed biblically-marked contexts that were taken from the mystical thrillers by Frank Peretti.

Results. The representative speech acts are performed through the markers of explanation, reasoning, statement, and recognition; the directives – by directives of induction, call, offering, supplication, ordering, and invitation. In these speech acts biblical images-symbols embody the most important ideas and intentions, which are interpreted linguistically throughout biblically-marked contexts.

Conclusion. In representative speech acts, biblical images-symbols are to deepen interpretation of the biblical motives of the “the fall of a man” as the mortal threat to mankind and

“the sacrifice of Jesus Christ on the cross” as the redemption of mankind. Biblical images-symbols help to inspire contemplation and spiritual quest in the directives of encouragement, supplication, offering, and are intended to adapt the reader to perceive the world through the biblical guidance and laws in the directives of commanding.

Key words: biblical image-symbol, directive speech act, representative speech act, cognitive pragmatics, mystical thriller

Формування проблеми та обґрунтування актуальності її розв’язання. У сучасних лінгвопрагматичних дослідженнях увагу приділено не тільки комунікативним процесам, але й передумовам комунікаційної діяльності самих мовців. Особливе місце в цій проблематиці займають образність і символічність як невід’ємні складники сучасних художніх текстів. Тут постає питання декодування образів-символів: яку роль вони відіграють у тексті, чому автор використовує саме такий набір образів-символів у діалогах персонажів, яку інформацію за ними приховано тощо. У сучасних текстах постмодерністської літератури цікаві не просто образи-символи, а саме біблійні образи-символи – слова / словосполучення, які у своєму прямому значенні позначають матеріальний об’єкт (артефакт чи персону), що асоціюється з чимось / чимось символічним, і які характеризуються високим потенціалом абстрактності та є елементами тексту Біблії (Святого Письма). У цьому контексті ми звернулися до творчого доробку американського письменника Френка Перетті, який майстерно обіграє біблійні образи-символи у своїх творах. Матеріалом дослідження слугували його п’ять містичних трилерів: *This Present Darkness* / Темрява віку цього (1986), *Piercing the Darkness* / Пронизуючи темряву (1988), *Prophet* / Пророк (1992), *The Oath* / Клятва (1995), *The Visitation* / Візит (1999).

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Мовленнєвий акт розуміється як базова мінімальна одиниця вербальної комунікації, граматично й семантично організоване, інтенційно й ситуативно зумовлене висловлення, що супроводжується відповідними діями мовця, спрямованими на адресата та його реакцію (Austin, 1962; Searle, 1976). Мовленнєвий акт характеризується співвідношенням ілокутивної сили повідомлення та структурно-семантичної форми висловлення – інтенції мовця (його ілокутивна мета, комунікативний задум) виражено експліцитно (прямо) за змістом висловлювання, у мовній семантиці перформативних дієслів зокрема. Отже, ілокутивна сила зумовлює реалізацію мовленнєвого акту і полягає у встановленні наміру його здійснення щодо адресата (Austin, 1962; Searle, 1976). Вербальні компоненти, які експлікують ілокуцію, називають індикаторами ілокуції: відмова, заборона, осуд, повідомлення, погрози, прохання, прощення, ритуали, схвалення, твердження тощо (Austin, 1962; Searle, 1976).

Тип ілокуції визначають перформативні дієслова (*performative verbs*), або мовленнєві дієслова (*speech-act verbs*), – дієслова, які позначають наміри та дії мовця, тобто ті, які вказують на процес (Austin, 1962). Дж. Остін запропонував класифікацію мовленнєвих актів, ґрунтуючись на класифікації перформативних дієслів, – бехабітиви, вердиктиви, екзерситиви, експозитиви та комісиви (Austin, 1962). Джон Р. Серль, американський філософ мови, аналізуючи класифікацію Дж. Остіна, зазначив, що основним її недоліком є “відсутність чітких критеріїв розмежування різновидів ілокутивної сили” (Searle, 1976). Продовжуючи ідеї Дж. Остіна, у 60-х роках ХХ століття Дж. Серль розширює типологію мовленнєвих актів і пропонує п’ять типів: репрезентативи, директиви, комісиви, декларативи й експресиви (Searle, 1976).

У художньому тексті біблійні образи-символи являють собою найвищий ступінь образності, втілюючи архетипні (біблійні) уявлення й водночас індивідуально-авторські асоціації задля вираження найбільш значущих ідей і настанов твору. У ракурсі когнітивно-прагматичного підходу (Деїрда Вілсон і Дан Спербер, 2012; Джоан Каттінг, 2015; Робин Карстон, 2002; Марко Маццоне, 2018; Ян Хуанг, 2017), спрямованого на визначення когнітивних чинників взаємодії співрозмовників і виявлення впливу ментального стану комунікантів на їхню мовленнєву діяльність, що обумовлює формування смислів мовленнєвого акту, образ-символ, який

відображає предмети та явища матеріального світу в мисленні людини, постає формою мислення та засобом пізнання, які впливають на комунікацію та поведінку людей саме в комунікативній інтеракції / взаємодії.

Актуальність дослідження визначається необхідністю з'ясувати когнітивно-прагматичний потенціал художньо втілених біблійних образів-символів та розкрити особливості їхньої актомовленнєвої реалізації в текстах містичних трилерів.

Метою статті є визначення ролі лінгвальних репрезентантів біблійних образів-символів в оптимізації маніпулятивного впливу на адресата залежно від специфіки їхньої актомовленнєвої реалізації.

Завдання розвідки – проаналізувати особливості вживання біблійних образів-символів у репрезентативних і директивних мовленнєвих актах.

Виклад основного матеріалу. Репрезентативні (асертивні) мовленнєві акти (Я стверджую) – це мовленнєві акти, які зобов'язують мовця відповідати за істинність висловлювання (Austin, 1962; Searle, 1976). У нашому дослідженні ми розрізняємо такі типи репрезентативів (асертивів), як: пояснення, міркування, констатація, визнання.

Пояснення (від лат. *explanatio* “пояснення”) – розповідь про щось, що робить його ясным та зрозумілим (Словник української мови, URL: <http://sum.in.ua>). Пояснення як тип репрезентативного мовленнєвого акту реалізовано в 95-ти біблійно маркованих контекстах, 32,6%, у яких художньо втілено 19 біблійних образів-символів, 36%. Наприклад, репрезентативний мовленнєвий акт пояснення, індикатором якого виступає перформативне репрезентативне дієслово *see* “бачити, розуміти”, втілює біблійний образ-символ “змій”, що символізує гріхопадіння та художньо реалізований в образі дракона, який лінгвально виражено метафоричним лінгвальним репрезентантом біблійних образів-символів *an embodiment of guilt feelings* “втілення відчуття провини” в персонажному композитивному біблійно маркованому контексті в романі “Клятва” (“The Oath”): *It's real in people's hearts and minds, and that's one of the reasons people are so upset right now. The way I see it, the dragon is an embodiment of guilt feelings. That's why, if an outsider like you comes into town and starts asking about the dragon or hunting it, they feel as if someone is prying into their inner secrets, their hidden faults. Let's face it. Nobody likes that* (с. 287). Стів Бенсон, позитивний головний персонаж твору, пояснює співрозмовнику своє бачення сутності дракона: “Наскільки я розумію, дракон – це втілення нашого почуття провини”. Автор представляє дракона як такого, що живе в думках і серцях людей, ставши вже частиною їхньої враженої гріхом внутрішньої особистості.

Міркування (лат. *ratio* ‘розум’) – висловлення власної думки, погляду та переконання, а також результат роздумів (Словник української мови, URL: <http://sum.in.ua>). Міркування як тип репрезентативного мовленнєвого акту реалізовано в 75-ти біблійно маркованих контекстах, 25,6%, у яких художньо втілено 8 біблійних образів-символів, 32%. Наприклад, репрезентативний мовленнєвий акт міркування, індикатором якого слугує перформативне репрезентативне дієслово *think* “думати”, має у своєму складі біблійний образ-символ “змій”, лінгвально репрезентовано однокомпонентним анімалістичним іменником *dragon* ‘дракон’ у персонажному композитивному біблійно маркованому контексті в романі “Клятва” (“The Oath”): *Hyde Hall is the traditional place where people meet the dragon. I think the dragon can take a person anywhere he wants, but tradition says it happens here* (с. 161). Християнин Леві Кобб, позитивний персонаж, розмірковує про можливу небезпеку з боку дракона, який є уособленням гріха, що переслідує свою жертву, “може забрати людину, куди йому заманеться”. У цьому трилері біблійний мотив гріха виражений різними репрезентантами, проте дракон, огидне й бридке містичне потворисько, яким страшенно залякані жителі містечка Гайд Рівер, ми вважаємо найяскравішим символом гріха в досліджуваних текстах Френка Перетті.

Констатація (франц. *constatation*, від лат. *constare* “відомо”) – повідомлення про точно встановлені, непорушні факти або явища (Словник української мови, URL: <http://sum.in.ua>).

Констатація як тип репрезентативного мовленнєвого акту реалізовано у 66-ти біблійно маркованих контекстах, 22,8%, у яких художньо втілено 5 біблійних образів-символів, 20%. Наприклад, репрезентативний мовленнєвий акт констатації, індикатором якого слугує перформативне репрезентативне дієслово *be* “бути” в першій особі однини, реалізує біблійний образ-символ “хрест”, який символізує слідування за Богом і художньо втілюється в образі християнина, виражено однокомпонентним субстантивним етнонімом *Christian* “християнин” і чотирикомпонентним лінгвальним репрезентантом біблійних образів-символів *a brother in the Lord* “брат у Господі” в персонажному композитивному біблійно маркованому контексті в романі “Пронизуючи темряву” (“Piercing the Darkness”): *Okay, I’m a Christian and everybody knows it... That means, when the Christians get into a legal predicament, they call me, because I’m a “brother in the Lord”* (с. 73). Адвокат Корріган, один із художніх персонажів, у своїй розмові з пастором Марком і директором християнської школи Томом констатує свою належність до християн. Предметом їхньої розмови було те, що Том зіткнувся з проблемою, яку можна вирішити тільки за допомогою професійного досвіду адвоката Коррігана. Річ у тому, що одна з учениць школи почала біснуватися під час уроків, а Том намагався вигнати з неї демона. Наслідком стало те, що соціальна служба відібрала в Тома його власних дітей та подала на нього в суд. Корріган як досвідчений адвокат – єдиний, хто міг би допомогти із цим питанням. У художньому втіленні одночасне вживання двох лінгвальних репрезентантів біблійних образів-символів – однокомпонентного (*a Christian* “християнин”) і чотирикомпонентного (*a brother in the Lord* “брат у Господі”) – означає, що адвокат не може відмовити в допомозі, оскільки своїм братам по вірі не відмовляють, а своїми вони стали через віру в Ісуса Христа, що посилює біблійний мотив слідування за Богом. Тут Перетті створює аллюзію на біблійну історію, де Ісус оголосив своїх послідовників братами і сестрами “*До Нього ж прийшли були мати й брати Його, та через народ не могли доступитись до Нього. І сповістили Йому: Твоя мати й брати Твої он стоять осторонь, і бажають побачити Тебе. А Він відповів і промовив до них: Моя мати й брати Мої це ті, хто слухає Боже Слово, і виконує!*” (від Луки 8:19-21), створюючи в такий спосіб атмосферу містичності, адже поняття “духовна сім’я” належить до площини надприродних і таємничих явищ.

Визнання (від лат. *confessio* “визнання, признання”) – ствердження істинності, висловлення-погоджування з чимось (Словник української мови, URL: <http://sum.in.ua>). Визнання як тип репрезентативного мовленнєвого акту реалізовано в 55-ти біблійно маркованих контекстах, 19%, у яких художньо втілено 3 біблійні образи-символи, 12%. Наприклад, репрезентативний мовленнєвий акт визнання, індикатором якого слугує перформативне репрезентативне дієслово *find* “знайти, відкрити, виявити”, реалізує біблійний образ-символ “ідол”, який символізує ідолопоклонство і художньо втілюється в образі дракона, вираженим трикомпонентним лінгвальним репрезентантом біблійних образів-символів *make a religion* “створювати релігію” в персонажному пропозитивному біблійно маркованому контексті в романі “Клятва” (“The Oath”): *Now I find I’m offending people because they’ve made a religion out of whatever this creature is and because I’m associating with someone they don’t like* (с. 284). Стів Бенсон, головний позитивний художній персонаж, визнає, що він образив почуття мешканців містечка, адже їхнє ставлення до дракона як до бога асоціюється з ідолопоклонством “і зараз виявляється, що я образив людей, оскільки вони перетворили цю тварюку на справжню релігію”. У Перетті дракон символізує не лише гріх, але й ідолопоклонство. Отже, люди голублять свій гріх, вклоняючись йому. Намагаючись з’ясувати причину загибелі свого брата, Стів дізнається, що дракон в усьому винен. Прагнучи врятувати інших, Стів стикається з непорозумінням і ворожим ставленням з боку місцевих жителів – вони вважають, що їх не треба рятувати, адже їм усе це подобається. Біблійний образ-символ “ідол”, виражений трикомпонентним

лінгвальним репрезентантом біблійних образів-символів *make a religion* “створювати релігію” в репрезентативному мовленнєвому акті визнання, створює напругу протиріччя – позитивний герой прагне допомогти людям, хоча вони цього не хочуть.

Директивні мовленнєві акти, або акти спонукання, прескриптиви (Я наказую), – це мовленнєві акти, які мають на меті спонукати слухача виконати певну дію, змусити адресата дещо зробити (Austin, 1962; Searle, 1976). Відповідно до індикаторів ілокуції, тобто директивних дієслів, розрізняємо такі типи директивів: спонукання, заклик, пропонування, благання, наказування, запрошення.

Спонукання (від лат. *inducere* “керувати, вести”) – це викликати у когось бажання зробити що-небудь; змусити, схилити, захопити до певної дії, якогось вчинку (Словник української мови, URL: <http://sum.in.ua>). Спонукання як тип директивного мовленнєвого акту реалізовано в 64-х біблійно маркованих контекстах, 29,5%, у яких художньо втілено 6 біблійних образів-символів, 26,09%. Наприклад, біблійний образ-символ “жертвник” символізує жертвоприношення та художньо втілюється антропоморфною метафорою *lay your all on the altar* ‘покласти все на вівтар’ у персонажному комплексному біблійно маркованому контексті в романі “Пророк” (“The Prophet”): *Pastor Thompson, young and fiery, had preached a sermon that caught John by the heart. And when the altar call came and Pastor Thompson said, “If this word is for you, if God is speaking to your heart, I want you to come forward, lay your all on the altar...”* (с. 9). У наведеному уривку індикатором директивного мовленнєвого акту спонукання слугує умовне речення спонукання *I want you to come forward*, завдяки чому пом’якшується наказовий спосіб *lay your all on the altar* “поклади все на вівтар”. Під час відвідування служби в церкві Джон Баррет, головний позитивний персонаж роману, почув слова з проповіді, які торкнулися його серця: “Якщо це слово для вас, якщо Господь звертається до вашого серця – я хочу, щоб ви вийшли наперед та поклали все на вівтар”. Пастор закликав присутніх довірити своє життя Христу і вийти вперед до вівтаря, щоб у молитві вклонитися перед Всевишнім, визнати свої гріхи і попросити прощення. Автор використовує біблійний мотив жертвоприношення, щоб створити напругу в розумінні відповідальності, яка постала перед головним персонажем, – чи проявить він свою мужність у тому, щоб публічно присвятити своє життя Богу.

Заклик (від лат. *voco* “кликати”) – звернутися до певної групи людей, запросити або попросити (Словник української мови, URL: <http://sum.in.ua>). Заклик як тип директивного мовленнєвого акту реалізовано в 58-ми біблійно маркованих контекстах, 26,73 %, у яких художньо втілено 5 біблійних образів-символів, 21,74%. Наприклад, біблійний образ-символ “ягня”, який асоціюється з Ісусом Христом і символізує беззахисність і чистоту, художньо втілюється однокомпонентним лінгвальним репрезентантом біблійних образів-символів *Lamb* “ягнеч” і трикомпонентним лінгвальним репрезентантом біблійних образів-символів *the Lamb of God* “ягнеч Божий” у персонажному комплексному БМК у романі “Пророк” (“The Prophet”): *“Behold the Lamb of God, who taketh away the sin of the world!” Pastor Thompson quoted the Scripture. “Will you receive that Lamb tonight? Will you find Jesus?”* (с. 9). Індикатором директивного МА заклику слугує риторичне питання у Future Simple: “Чи ви приймете агнця сьогодні? Чи ви знайдете Ісуса?”. Пастор Томпсон (див. попередній приклад) своєю проповіддю закликає присутніх відкрити своє серце для Господа, залучаючи біблійний образ-символ “ягня” як біблійну алюзію на Ісуса, який прийняв смерть на хресті заради спасіння всіх людей. У сюжетному розвитку роману Перетті проводить паралель, створюючи містичну напругу, – чи зможе головний персонаж, за прикладом Христа, пожертвувати своїми інтересами та присвятити своє життя Господу.

Пропонування (від лат. *rogationem* “питання”) – висловити кому-небудь якусь пропозицію, якість побажання з наміром долучитися до чогось чи взяти участь у чомусь (Словник української мови, URL: <http://sum.in.ua>). Пропонування як тип директивного мовленнєвого акту реалізовано

у 37-ми біблійно маркованих контекстах, 17,05%, у яких художньо втілено 4 біблійні образи-символи, 17,39%. Наприклад, біблійний образ-символ “змій”, який символізує гріхопадіння, художньо втілюється в образі дракона, який лінгвально репрезентовано антропоморфною метафорою *get free of that sin* “звільнитися від гріха” в директивному мовленнєвому акті пропонування в персонажному комплексному біблійно маркованому контексті в романі “Клятва” (“The Oath”): *Levi consoled her; “It don't have to happen, Maggie! You can get free of that sin right now!”* (с. 96). Тут індикатором директивного мовленнєвого акту пропонування слугує перформативне директивне модальне дієслово *can* “могти”. Леві Кобб, позитивний персонаж, пропонує Меггі, іншому персонажу, позбутися залежності від дракона, щоб уникнути смерті: *You can get free of that sin right now* “Ти можеш прямо зараз звільнитися від цього гріха”. Психологічна напруга створюється завдяки тому, що автор грає на почуттях персонажа – Меггі надається право вибору, але чи скористується вона цим вибором?

Благання (від лат. *placitum* “апелювати”) – прохання; наполегливе, невідступне, ласкаве прохання (Словник української мови, URL: <http://sum.in.ua>). Благання як тип директивного мовленнєвого акту реалізовано у 26-ти біблійно маркованих контекстах, 11,98%, у яких художньо втілено 3 біблійні образи-символи, 13,04%. Наприклад, директивний мовленнєвий акт благання в персонажному комплексному біблійно маркованому контексті в романі “Клятва” (“The Oath”), що виражає молитву до Господа: *“Oh, Lord.” he prayed. “there’s got to be a way out of here.” His eyes were burning with tears. “You can’t let this happen!”* (с. 478), реалізовано вигуком “О Господи” та модальним дієсловом у заперечній формі *can’t*. Стів Бенсон, загубившись у печері дракона, звертається до Бога та благає про допомогу: “О Господи”, він молився, “має бути якийсь вихід звідсіля”. Його очі наповнилися сльозами. “Ти ж не дозволиш, щоб це сталося”. Маючи на увазі, щоб Господь допоміг йому уникнути смертельної зустрічі з драконом.

Наказування (від лат. *procuratio* “управління”) – наказ, розпорядження; вимагання; вказівка, повчання або порада (Словник української мови, URL: <http://sum.in.ua>). Наказування як тип директивного мовленнєвого акту реалізовано в 22-х біблійно маркованих контекстах, 10,14%, у яких художньо втілено 3 біблійні образи-символи, 13,04%. Наприклад, директивний мовленнєвий акт наказування, індикатором якого слугує перформативне директивне дієслово *command* “наказувати”, що виражає найвищий ступінь влади, реалізовано в персонажному пропозитивному біблійно маркованому контексті в романі “Пронизуючи темряву” (“Piercing the Darkness”): *A formula, a tradition from Lucy’s past, came to her mind. “In the name of Jesus Christ, I command you to come out of her!”* (с. 312). Прагматичний ефект директивного мовленнєвого акту наказування значно посилюється внаслідок багатоконпонентного антропоморфного субстантивного лінгвального репрезентанта біблійних образів-символів *in the name of Jesus Christ*, що репрезентує біблійний образ-символ “Ісус Христос”, який символізує міць та надійність. Люсі, одна із головних персонажів роману, намагається вигнати демона зі своєї доньки “іменем Ісуса Христа я наказую тобі вийти з неї”, посилаючись на Святе Письмо: *“А тих, хто вірує, супроводити будуть ознаки такі: у Ім’я Моє демонів будуть вигонити...”* (Від Марка 16:17). Процес вигнання демона створює атмосферу напруги та містичності – чи вдасться Люсі вигнати демона, чи всі зусилля будуть марними.

Запрошення (від лат. *invitatio* “запрошення”) – прохання взяти участь у чомусь, або що-небудь зробити (Словник української мови, URL: <http://sum.in.ua>). Запрошення як тип директивного мовленнєвого акту реалізовано в 10-ти біблійно маркованих контекстах, 4,60%, у яких художньо втілено 2 біблійних образи-символи, 8,7%. Наприклад, директивний мовленнєвий акт запрошення, який реалізовано перформативним директивним дієсловом *come* “увійти” в наказовому способі в поєднанні з власною назвою *Jesus* “Ісус”, представлено в персонажному комплексному біблійно маркованому контексті в романі “Пророк” (“The Prophet”): *He would not remember that he had done business with God, that he had made a covenant with the Creator when only a young*

boy – “*Jesus, come into my heart and take away my sins. God, I give You my life. Use me, Lord. I'm Yours*” (с. 9). У складі директивного мовленнєвого акту реалізовано біблійний образ-символ “хрест”, який асоціюється зі спасінням і художньо втілюється метафоричним лінгвальним репрезентантом біблійних образів-символів – антропоморфними метафорами *come into someone's heart* “увійти в чиєсь серце” та *take away someone's sins* “забрати чиєсь гріхи”. Джон Баррет, головний позитивний персонаж, звертається до Господа в молитві, запрошуючи Ісуса увійти в своє серце та забрати всі гріхи: “Ісусе, увійди в моє серце та забери всі мої гріхи. Боже, я віддаю тобі моє життя. Використовуй мене, Господи. Я твій”. У художньому втіленні біблійний образ-символ “хрест” переосмислюється – у християнській релігійній картині світу хрест асоціюється з місцем страждань через смерть Ісуса Христа на ньому, а в індивідуально-авторському світосприйнятті Френка Перетті хрест перетворюється на символ визволення та спасіння.

Висновки й перспективи подальших досліджень. Отже, репрезентативні мовленнєві акти в містичних трилерах Френка Перетті представлені маркерами визнання, констатації, міркування та пояснення. Біблійні образи-символи, реалізовані в репрезентативних мовленнєвих актах, відтворюють індивідуально-авторське розуміння християнського світобачення. Біблійні образи-символи “змій” та “хрест”, які асоціюються з гріхом і спасінням від нього, виявилися найживанішими в репрезентативних мовленнєвих актах. Представлені лексико-семантичними лінгвальними репрезентантами біблійних образів-символів, біблійні образи-символи в репрезентативних мовленнєвих актах мають поглибити розуміння біблійних мотивів “гріхопадіння” як смертельної загрози людству та “жертви Ісуса Христа на хресті” як порятунку людства. Біблійні образи-символи “змій”, “Агнець”, “Ісус” та “хрест”, які асоціюються з гріхом і спасінням від нього, грають на контрастах, спонукаючи до роздумів і духовних пошуків та реалізовані різноманітними лінгвальними репрезентантами біблійних образів-символів у містичних трилерах Френка Перетті в директивних мовленнєвих актах благання, заклику, запрошення, наказування, пропонування та спонукування різноманітними лінгвальними репрезентантами біблійних образів-символів. Важливо, що в директивних мовленнєвих актах наказування реалізовано ті біблійні образи-символи, що використовуються лише в біблійному мотиві “духовна битва”, коли персонажі звертаються до демонів, наказуючи тим відчепитися від людей, або до дракона, який також втілює демонічного персонажа. Використовуючи директивні мовленнєві акти, автор благає, закликає, пропонує і спонукає читачів дивитися на світ крізь призму біблійних сюжетів, із позиції, так би мовити, обізнаних читачів, а не звичайних обивателів. Біблійні образи-символи, втілюючи архетипні (біблійні) уявлення, у містичних трилерах Френка Перетті набувають індивідуально-авторського переосмислення для вираження найбільш значущих ідей і настанов художнього твору.

ЛІТЕРАТУРА

- Austin, J. L. (1962). *How to Do Things With Words*. Oxford: Clarendon Press.
- Carston, R. (2002). *Thoughts and Utterances: The Pragmatics of Explicit Communication*. Cornwall: Wiley-Blackwell.
- Cutting, J. (2015). *Pragmatics: A Resource Book For Students* (3rd ed.). London and New York: Routledge.
- Huang, Y. (2017). *The Oxford Handbook of Pragmatics*. Oxford: Oxford University Press.
- Mazzone, M. (2018). *Cognitive Pragmatics: Mindreading, Inferences, Consciousness*. Berlin: De Gruyter Mouton.
- Searle, J. R. (1976). *A Classification of Illocutionary Acts*. University of California.
- Peretti, E. F. (1986). *Prophet*. Wheaton: Crossway books.
- Peretti, E. F. (1989). *Piercing the Darkness*. Westchester: Crossway books.
- Peretti, E. F. (1999). *The Oath*. Dallas: Word Publishing.

- Peretti, E. F. (1986). *This Present Darkness*. Westchester. Illinois: Crossway Books.
Peretti, E. F. (2003). *The Visitation*. Nashville: WestBow Press.
Wilson, D., Sperber, D. (2012). *Relevance and Meaning*. Cambridge: Cambridge University Press.
СУМ – Словник української мови. URL: <http://sum.in.ua/>

REFERENCES

- Austin, J. L. (1962). *How to Do Things With Words*. Oxford: Clarendon Press.
Carston, R. (2002). *Thoughts and Utterances: The Pragmatics of Explicit Communication*. Cornwall: Wiley-Blackwell.
Cutting, J. (2015). *Pragmatics: A Resource Book For Students (3rd ed.)*. London and New York: Routledge.
Huang, Y. (2017). *The Oxford Handbook of Pragmatics*. Oxford: Oxford University Press.
Mazzone, M. (2018). *Cognitive Pragmatics: Mindreading, Inferences, Consciousness*. Berlin: De Gruyter Mouton.
Searle, J. R. (1976). *A Classification of Illocutionary Acts*. University of California.
Peretti, E. F. (1986). *Prophet*. Wheaton: Crossway books.
Peretti, E. F. (1989). *Piercing the Darkness*. Westchester: Crossway books.
Peretti, E. F. (1999). *The Oath*. Dallas: Word Publishing.
Peretti, E. F. (1986). *This Present Darkness*. Westchester. Illinois: Crossway Books.
Peretti, E. F. (2003). *The Visitation*. Nashville: WestBow Press.
Wilson, D., Sperber, D. (2012). *Relevance and Meaning*. Cambridge: Cambridge University Press.
SUM – Slovyk ukrainskoi movy. URL: <http://sum.in.ua>

*Дата надходження до редакції 15.11.2019 р.
Ухвалено до друку 21.11.2019 р.*